

ТЮБЕШИУ Казбек Кокковну Юрий Темирканов бла жүрек жылыулу ушагызы

КъМР-ни Башчысыны къулулугун болжаллы халда толтурганын Казбек Кокков Санкт-Петербургу къырал филармониясыны Академиялы симфония оркестрини художестволу башчысы, «Ата журту алында къыйлыны ююн» орденни толу кавалери Юрий Темирканов бла түбешенди. Ушакшы кезиунде куль-

КЪУРУЛУШ Энтуза да бир Маданият юй

«Къабарты-Малкарны культураны» деген къырал программаны чеклеринде Атажунда 300 ширинги болук Маданият юй ишле турды. Ол 500 квадрат метри тутады, аны фойеси, паллола тагъарыа гытысы, къараулагы эстрада сахнасы бла залы, артистле, администрация турурча

турада ишленгенлеге, режиссуралы болжаллы лективтерине, Къабарты-Малкарны фахмулу жаш тѳносно себеплик этюно маддрлары сюзюндеги. Маастро культураны, музыка искусствону мындан ары аныттыну, маданият хазналары сактауну юсюнден кесин кѳз къарамын тура этгенди.

КъМР-ни Башчысыны
Правительствосуну пресс-службасы.

Оноулашы

Кѳп болмай КъМР-ни Эл молк министерствосуну башламчылыгы бла Прохладна бла Май районлада агропродовольственный комплексде инвестициялы проектле жашауда къалай бардырылганын аныктама къаралганды. Ишчи къуамыга КъМР-ни Эл молк министрени орунбасары Мачраил Шетов, «Кабалкелмелиоводхозну», Эл молк организациялары келечилери,

Битимлени тирликлигин кѳтюрюуге къайгыра

элли-фермер молкленни, кооперативлени таматалары, арендаторла эмда башлаа къатышандыла. Ол кюн Къарагачдан «Байкал», Солдатская элден «Холма» фирмала бла «Заптивча Х.М.» фермер молк, Винаградноеден «Заря» предпритие, Лесноеден «Жамбеев З.З.» фермер молк, Котлярскаядан «Зеленая компания» агрофирма сугъаруу ишлери бла шагъырей этгенди. Прохладна райондан «Байкал» Эл молк кооперативни таматасы Каралби Штымов эленде да сабанлагъа суу салмай юй тирлик алып амал болмаганын чертгенди. - Бизни кооператив минг гектар чаклы жерде мирзю эм башка битимле ёсдюргенди. Эки жыл мындан алгъа инвестициялы проектни чеклеринде респу-

бликада биринчи болуп жаун халда сугъаруу машиналары хайырлангъа тебирегенбиз. Анга Эл молк министерство да иги болушанды. Аны бла бирге «Россейни мелиоратив комплексин айналы» деген ведомстволу программа бла «Агропродомышленны комплексини экспорт онгарын толу хайырлануу» миллет проект да ахшы себеплик этгенди.

Айтырмга, комплекс халда бир гектарны сугъаруу ююн 3,5 миллион сом кетеди. Иш алай барса, бир нана жылдан сагъынлы жерле тынгылы обрудованиларла бла бирге ахчаны кѳбюрек бергенни къолна тошмезмеле, деп жорыгъан болгандыла. Прохладна районну Эл молк управленисыны таматасы Сергей Толубничий, анга жууп бере, мелиорацияны айттыуыга къоранча этгенле бла районну администрациясы келишимни онтерг жылы эм андан кѳнге да созаргъа хазырды дегенди.

Жыйырма, элли, жюз гектар жерлери болган арендаторла уа къалай болсонна деген сорууга уа Мачраил Шетов жуу алапганды. Ортакъта уллу жер алмай къармашанла, бирлешип,

МАГОМЕТЛАНЫ
Супейман.

ПРИЕМ

«Адамла бла жолугуу, аланы оюмларына сингиу керекли законопроектле жарашдырырмга болушады»

«Единая Россия» политика партияны башчысы Дмитрий Медведевни регионда приёмныйинде Къырал Думаны депутаты Адальби Шхагошев приём бардырырмга. Анга жорылары бла онбир адам келгенди, ол аланы барысына да тынгылапанды, себеплик этерге айтканды.

Бек алгъа Адальби Шхагошев сакъатлы бла тюберге сойгенди. Анга да къарамай, жаш эки жерде окуйду, бийик билим алады, чыгармачылыкыга да жукери барды. Ол кѳп операцияны кѳтүргенди, алай анта да болындагы жатарга керекди, аны ююн болушук излейди. Адальби Лолович анга тирлиги, чыдамдылыгы, интилуногу ююн уллу ыстык эте, байламлы журиоткорююн, къолдан келгени аямалыгын айтканды.

«Едина Россия» политика партияны башчысы Дмитрий Медведевни регионда приёмныйинде Къырал Думаны депутаты Адальби Шхагошев приём бардырырмга. Анга жорылары бла онбир адам келгенди, ол аланы барысына да тынгылапанды, себеплик этерге айтканды.

Май райондан фермер В.Х. жер ююн аренда теуле асыры уллудан, ишин андан ары бардырырмга онгу болмаганына, алай властыдан себеплик тапмаганына таркъганды. Нальчикден пенсиячы Н.Х. уа дача участканы аламай ююнын билдиргенди. «Юйорююз аны 1996 жылдан берн саклавын, мын урунуун ветеринамы, саузаларым да бардыла. Алай алгъа магъана берилмегенча керюнеди. Учаскасы турганыбыз а законодательствода бол-

гъан торлеулю ююнондю», - дегенди ол. Кертиси бла да, инсан жашагъан жерин алышындырса, тизмеден чыгарылады. Депутат бу болумга энчи къараргъа айтады. Чыгарылганын законла субъектледе къалай толтурганларын эсепте тутуу, аланы ахшы эм осал жерлерин ачыклау депутатлагъа бек магъаналды. Аны ююн а адамла бла тюбешерге керекди. Къырал Думада социал жумушланы тамамлауга уллу эс бурралады. Жашуу журтта бла жалчытуу, саулык саклауу, билим беруу бла байламлы кемчиликте энчи магъана берилеи. Сѳз ююн, биринчи медицина болушук этген машинагы жолда жер бермегенлери

бек жарсытады, аны хатасындан врачла саусууга заманында жеталмай къаладыла, ол а ёлмегеге окуна келтирсеи. Бу жаны бла хал къалай болганын билир муратда кесим да жолга чыкъган адим - болум къуандырырча тойлойдю. Талай жылы юкюрге, медицина болушук этген машиналагъа жол бермегенлени жуалга тартыуу катандырырча этгенбиз, саусуу элген эсе зон жарадырырмга деген башламчылыкны былай приёмладан сора этген адим, Коседе жангы проектни къарууга берликме, ол лабораторияда чандырыуу устроительаны (СВО) хазырлауу че сабуу бла байламлыды. Нек дегенде амалчылыкны, аланы хайырлангъа, кѳп адамны ёлтүргендиле. Мен оюм этгенден, биюнгюнде аны ююн жууалчылык артыкъ уллу тойлойдю. Баш соуде, партияда да бу башламчылыкны къабыл керюленди. Хар къулукчу адамга ююн, аланы жашуарлыни ингендирююн ююн ишленгенин унутмагъа керекди, дегенди Адальби Лолоевич.

КУЛЧАЛАНЫ Зульфия,
Сурат авторнуду.

ЖАЙ СОЛУУ

Сейирлик жумушладан толу сагъатла, кюнле

Къабарты-Малкар къырал университетде къаралгъан жай лагер къуандылы халда жабылганды. Анга аталгъан жыйлылу башларыны алында, сабийле, бир билерине ал бермей, лагерде болган конкери юсюнден ата-аналарына, башка жууктарына да хабар айтдыла.

«Биз мында кѳп зат билгенбиз, кѳбно керюнгюз. Сиз а Ботанический садда болганысыз? Анда алай аридую, бир къадар терек, юлюк, гол эседю... Алгын къыралбызын башчысыны дачасына да баргъаныбыз. Сиз а ол къайда болганы билемизиз? Бизге уа анда болган кѳп затны да юсюнден хабар айтып, керюнгюзденди. Алгын анда бункерле эмда жер тюбеюне ишле, жолла болгандыла, ала урушн кезиунде бургар ююн ишленгенди. Бусагъатда уа жабылту турдыла.

Анда орманжера да барды, ананасла восодиле. Сиз а ала къалай ёгенлерин бир

кѳп билгенлерин, кѳп затка юрленгенлерин ортагъа чыгып керюгтендиле. Ызы бла уа хышуну жумуш тамаланганды. Лагерде тургъан 38 жашла бла къызгъа ингилит тилден курсланы ёткерлерине сертификатла бергенди, информатикадан проектлени конкунда жорыгъанла уа диплома къолу болгандыла. Холаланы Хажи-Мурат а ингилит тили билуде жетишмилери ююн энчи сауыгъа бла ючюленгенди. Лагердегден Бирни, КъМР-ни «Калисто» ансамблини кичи къууруна кирген Ульяна Красильникова, телпеу, Урина Куншаева уа «Менгъа Къабарты-Малкарны» деген жыры айтып, жыйылганыны ырыз этгенди. Ахырында уа сабийле бары да бирден усталазыны, юйретичюлерине да: «Сау болуугуз, биз сизни унутмакы! Сау къал, лагерде! Биз берн анта къайтырмкъа биз!», - дегенди. Тюбешимю ахырында лагерни къурагъанла, жашланы бла къызыланы, ары келген къонокланы да моржеюне бла сыйлагъандыла.

ХОЛАЛАНЫ Марзмят.

Къабарты-Малкар Республиканы Парламентини алтынчы чакъырылыууна депутатла айыруу

2019 жыл 8 сентябрь

Къабарты-Малкар Республиканы Башчысыны БУЙРУГУУ «Учулукуну эмда учуулу къылауу аймамлауу байлыклары сактауну, Россей Федерацияны бир-бир законодательный актларына тозетиле кийриуну юсюнден» Федерал законун 24-чо статьясыны 3-чо кесегине тийшиликде Россей Федерацияны Табийгат байлыкыла эмда экология министрствосуну 2019-2020 жылда уугъа журирге эркин этилген кезиунде ууда ёлтүрлюк болушук жаныуарлары саныны бу буйругъа къошулганы тизмеси къабыл керюрге.

2. Бу буйрукъа къалай толу турулганына контроль этуу Къабарты-Малкар Республиканы Табийгат байлыкыла эмда экология министрени Шауаланы Пагону жашы Илияны боюна салында.

Къабарты-Малкар Республиканы Башчысыны къулулугун болжаллы ууда толтургъан К. КОКОВ
Нальчик шахар, 2019 жылы 26 июлю, №85-ПГ

Къабарты-Малкар Республиканы Башчысыны 2019 жылда 26 июльда чыгарылган 85-ПГ номерли буйругуу бла къабыл керюлгенди

Къабарты-Малкар Республикада 2019 жылы 1 августундан 2020 жылы 1 августуна дерн кезиунде ууда ёлтүрлюк болушук жаныуарлары саныны

ТИЗМЕСИ

№	Учу молкленни атлары	Кавказ жузгютур (бир жылдан тамата) (саны)
1	«НГООХ» ФГБУ-ну 1-чи номерли учуу участогу (Зольск район)	12
2	«НГООХ» ФГБУ-ну 4-чо номерли учуу участогу (Злѳруц, Чегем районла)	84
3	«НГООХ» ФГБУ-ну 5-чи номерли учуу участогу (Черек район)	15
4	«НГООХ» ФГБУ-ну 6-чи номерли учуу участогу (Лескен, Урван, Черек районла)	16
5	Элѳруц районну кимге да эркин болган учуу жерлери	4
6	Чегем районну кимге да эркин болган учуу жерлери	3
7	Черек районну кимге да эркин болган учуу жерлери	4
8	Черек районну «Ин-Тур» учуу участогу	15
9	Черек районну «Уштулу» учуу участогу	8
Битеуло саны:		161

*Эки халда сакланган федерал магъаналы табийгат жерлери болган жаныуарлары къошмай.

Талпандырыу

Айны ахырына битдирликдиле

Урван районда Эски Черек - Котлярская жолну бир кесегин алгыракъалда суу талагъанды. Узакгъа да созулмай ол тийреге жангытуу ишле башлангандыла. КъМР-ни Жол молк управленисы бла этилген келишимге тийшиликде турорураган участканы тап халга келтириу бла «Автомастор» подрад компания кюрешеди. Алайда эжекатвор, бульдозер, каток эмда ауур жю-

ОМАРЛАНЫ Мурат.

ЭКОНОМИКА

Тыш кыралла бла сатыу-алыу кюч ала барады

Быйлыны биринчи жарады Къабарты-Малкыарды Экономиканы айнытуу министри этген кыраллардан да жабады. Аны хайыры бла быйлыны биринчи жарымында предприниматель: SIAL Expo 2019, Китай (Шанхай), Caspian Agro/World Food 2019, Азербайжан (Баку ш.), Iran Agro 2019, Иран (Тегеран ш.), Russian NatEx 2019 (Казань ш.) деген кермючлөгө кыатышканды. Аны бла алагы 7,1 миллион сомгича билеклигизтигиди.

КъМР-ни Экспортта себеллик этуу арасы башка кыралларыны рыноклары чыгар умтулу болган предпринимательге кел жаны бла болушды. Ол санда кермючлөгө кыатышканды этген кыраллардан да жабады. Аны хайыры бла быйлыны биринчи жарымында предприниматель: SIAL Expo 2019, Китай (Шанхай), Caspian Agro/World Food 2019, Азербайжан (Баку ш.), Iran Agro 2019, Иран (Тегеран ш.), Russian NatEx 2019 (Казань ш.) деген кермючлөгө кыатышканды. Аны бла алагы 7,1 миллион сомгича билеклигизтигиди.

КъМР-ни Экспортта себеллик этуу арасы башка кыралларыны рыноклары чыгар умтулу болган предпринимательге кел жаны бла болушды. Ол санда кермючлөгө кыатышканды этген кыраллардан да жабады. Аны хайыры бла быйлыны биринчи жарымында предприниматель: SIAL Expo 2019, Китай (Шанхай), Caspian Agro/World Food 2019, Азербайжан (Баку ш.), Iran Agro 2019, Иран (Тегеран ш.), Russian NatEx 2019 (Казань ш.) деген кермючлөгө кыатышканды. Аны бла алагы 7,1 миллион сомгича билеклигизтигиди.

кыралладан (Горжоден, Къазакстандан, Узбекистандан, Тюркден, Украинадан, Вьетнамдан, Азербайжандан) алычулагы татлы ашырыкы, нархоу урукту, тауук эт, гара суула, синтетика материалдан жарашдырылган инструментиэм бл башка затла ашыргандыла.

Тиийши миллет проектине чеклеринде бизни республика «Промышленный экспорт», «АПК-ны продукциясыны экспорт», «Жумушланы экспорт» эм «Халкыла аралы кооперацияны эмда экспортну айнытуу амалла» деген кырал проектге кыатышды. Алагы кере, 2017 жыл бла тенгештиргенде, 2024 жылга Къабарты-Малкыарда АПК-ны продукциясын чыгаруу 2,3 кереге кбейирге керекди.

Миллет проектге кере жарашдырычуу промышленностьну эмда эл мюлк продукцияны, эмда жумушланы экспортну бичем ВВП-ны бешден бирине жетдире тийишледи.

Энергетика бла байламлы болмаган эмда сырьёга саналмаган товарланы сатынуу а ол кезиуге 85 процентге кбейтип, 250 миллиард долларга жетди умтул барды.

МУРАТЛАНЫ Омар
хазырлаганды.

Брифинг

Не амалла бла да наркотиклени жолун кесерге

КъМР-де МВД-да бу конде бардырылган наркотиклени эмда адамны башын хайран этген дарманланы бла хансланы законсу сатыууга чек салынуу эмда алай ишле болмазча этууну юсюнден барганды.

Ол жаны бла республикада болум бла журналистлени КъМР-де МВД-ны Наркотиклени контроль этуу жаны бла управлениыны таматасы **Константин Шаповаленко** шагырей этгиди. Ол келтирген шартлагы кере быйлыны биринчи жарымында ууну конзаксу жюрютуу бла байламлы 666 амалла ачыкланганды, андан 369-су тинтилип бошалганды, уголовный жуула 331 адам тартылганды, судге жиберилген ишлеге кере, сатарга бла хайырларына эркин этилмеген затпадан 18950 граммны сыйрылганды.

Полицияны полковни дагыда быйлыны башында бер Къабарты-Малкыардагы МБД республикага наркотикле эмда ала кышуулган дарманла этдоролгон 12 канал, ол санда Москва тийреледен, Краснодар крайдан бла Ростов облаларында кел торюу мушула бардырылганды, ол санда «Сабий-перизини салууларында эмда кюркууусулукларына кыайгыруу», «Елюм кыайда сатылган эмда кюркууусулукларына кыайгыруу», «Россеини сабийлери -2019» акцияла этгиди.

Андан сора да, школда, жада ая олуну лагерлерде профилактика ушакла бардырылдыла, наркотикле кыайлы улуу хата келтиргенерини юсюнден документли фильмле кюрюстолдиде, буклетле юлештиди.

Брифингге КъМР-де МВД-ны Жамауат советини келечиси **Руслан Макушев** да кыатышканды, ол профилактика жумушлагыа кел кере, ёсоп келген тёлө бла алай ишле хайырын кюрюмтей кыюймагынын чергемди эмда полициячылагыа ыспас этгиди.

Акырында брифингтин бардырылган журналистлени сорулганы жуула бергендиде.

КОСЮПЛАНЫ Галина.

Слозюу

Къудуретге хата жетдириуну тыярча

«Росети Северный Кавказ» компанияны Къабарты-Малкыарда бөлөмюндө «Каббалкеренге» - башчысы **Мурат Каров** Набакчылык жаны бла федерал агентствону бизни республикада Управлениыны таматасы **Башийлан Аскер** бла тобешинде. Ала тегеректеги къудуретте салынган хатаны азайтууну юсюнден сёлөшкөндиде.

Ол да бошдан тыйлоду. Компанияны ишинде, сёз ючюн, черкелени неда кёллени кыатында объектлени кыруулушлары барганды, ремонт-жангыртуу жумушланы кезиуну табигыатха зарын салында деп билдиргендиде «Каббалкеренге».

Тобешинде болуну игилендируу жаны бла мадарла да белгиленгендиде. Дагыда Къабарты-Малкыарды черкелеринде эмда кёллөринде биология ресурсланы кбейттиуну программасына электросте компания да кыатышырыкты деп оюлашкандыла.

УЛБАШЛАНЫ Мурат.

ТУКЪУМ ЖЫЙЫЛЫУ

Жаш тёлөнү патриот ниетде юйретууну ахшы себеби

Бу конде Элбур району краевед музейини Кёндөлөнгө бөлөмюндө Балыналаны тукум чеклери болганды. Аны бу мекляны таматасы, педагогика имулану доктору **Нейяны Лидия**, аны орунбасары **Башызылы Зуура** эм ол мекляны ишчилери кыруугандыла.

Быйлы иш мында биринчи кере барды. Музейге бадыла айтылган тукумну келечилери эм элли аланы бу кыуанч юкюлени жарык этерге сюйгөн сайлы адамлары келгендиде.

Кыуанчлы жыйылынуу **Нейяны Лидия** ахчанды. Ол, келгенге бла саламлашты: «Быйлы ишле этерге тукум таматала бла айдан келчиси этип эдим. Элибиниз таркы мында жашаган тукумданы кыадларны бла байламды. Ёсо келген тёлөле аланы ата-бабалары кимле болганылар, кыайлы жашаганыларын билсинде деп, андан башлаганбыз бу ишти. Башка тукумла хазырлана тургунуу. Балыналаны Сагид келгенди тукум тереклерин да келтирип, кеси да кыуанып, бизни да жарык кёллю этип», - дегенди.

Тукум терек жасаган кыабаргы жан киргенге жарыгынын анда болганына бары да эсленгендиде. Ол суратны ботюнда Ахырмалы, мугьаналы этгенге ая Балыналаны белгиле адамлары болгандыла. Аланы араларында Георгий жорла алганыла, граждандар, Ата журту урушка кыатышып, махтаулу болганыла да кёлдө.

Тукумну таркыны юсюнден аны таматасы Балыналаны Ханбаланы жашы Сагид айтканды. Ол атазы Ханбаланы, анга да аптасы Къыйбай, анга да къарт атасы Гинай айтып, ауудан ауузга ёпоп келген таурунуу былай тизгенди.

Кёндөлөнгө - Махмут, Жарахат, Ахмат, Ханбалы. Бюгюнню тукум тамата кичини жашды.

«Тукум чекне этерге, бир бирини танырга эрттендесиме тошоп турганды. Алай ишлеган заманымда алай ооп тамтай туруп, солуга чыккыгануу, кылга алганыла бу ишти. Соруп, сураштырып, улуну-тунени да бу теректе тошорюрге керештине.

манчы жашы Шейит, Жумаккуну жаны Ибрагим, Локьманын жашы Мухаммад да кыатышкандыла.

Аны алында орус-финн урууда ая Локьманын жашы Суфадин, Алиини жашы Салауат бла Къыйбайны жашы Жарахат болгандыла. Алагы ушарга итингендерби бютюн да бардыла. Абдул Керимни жашы, Россеини сайлы

Мында Ата журту урушка кыатышканыланы жан кёлдө. Анда жоолганыла, кыайтып, арда аухушканды да бардыла. Аны кыай, бир юйюрдөн экишер-ючшер тертошөр кыруундан кетгени да болганды. Сёз ючюн, Быйлымдан Оразайны төрт жашы - Мисирбий, Солтан, Азор, Ако сермештенде душман бла. Жаланда Ако кыайканды андан, ол да жаралы болуп. Кёндөлөнгө Тулакны төрт жашынды - Харун, Исса, Мууса, Хасан кеткендиде, бири кыайтканды арха.

Эки элде да алагы оралма аталгандыла. Махмутну жашы Алай а, урушу ол кюнөндөн башлап, демлеше келип, уруш бошалырга, хорлам алырга бир кюн кыайлы жоолганды Германияда. Цифинден деген жерде асыралыды. Ол Махмуту ючюнчю даражалы, «Кавказны кыоруулагыны ючюн» ордене бла эм бир кыуаму майдал бла саугаланганды.

Оразайны жашы Азор а Кызыл Байракчыны орденине тийиши болганды. Сау болуунула, республикалы газетле алачы юслеринден жазса, сегере туралды. Дагыда ол урушка бизден Байданы жашы Мусабий, Османны жашы Мухаммад, Къыйбайны жашы Ханбалы, Чегем жанындан Локь

артисти Зариф бла ёхтөмленебиз...» - дегенди тамата.

Элде ветеран бириниге таматалык этген Отарланы Магомед, быйлы ишлеге тизи кыатышкуну сыйлы адам, бу ишни юсюнде кесини ююмун билдире: «Бу биз бюгюн былайга жыйылып, кырап, аны болдурганлагыа ыспас этсе тургун иш улуну юйретуу магьананы тутады, - дегенди. - Тукум жамауатда иги бла айттылы келеди. Мындан ары да алай болуугу хакды. Келип, бу затланы керегн сабийне да келерин таматаланы намысларыны тийиши журюторюклерине ийнанма. Сау болуунула Сагид да, жашлары да, иги ишни башлагандыла.»

Быйлы жумушуну ююнде бир бирге келешмеген хакырада да чыгыуудула. Насыпха, алай болуп, бир бирге кёлкылды этерча болмаганды ол кюн. Ахлула, бир бирлерин керюп, тансыклагандыла, кыуангандыла эм: «Биз этер ишти кеси жангыз этгенди», - деп, Сагидге жорек ырызлыклары билдиргендиде. Мындан арысында да, музей бөлөмюно таматасы айтканды, улун элли тарыхын кыруугагы тукумданы юслеринден сөз да, иш да барганлай турдукдыла.

МУСУКАЛАНЫ Сакинат.

Проект

Туризмден бютюн аслам файда тюшерча

Къабарты-Малкыарга тыш кыралдан бютюн кел адам келирге сюер ючюн республиканы туризмдарларына «Халкыла аралы кооперация эмда экспорт» миллет проектине чеклеринде кыралдан акче болушук берилкчиде деп билдиргендиде КъМР-ни Экономиканы айнытуу министрствосунда.

Аны бла байламлы республикада «Экспорт услуг» деген проектге кыатышырык турпораттарыны сайлау башланганды. Проектти хайыры бла быйлы туризмден тошгон турганды 2,7 миллион долларга, 2024 жылда ая 3,9 миллион долларга жетдирерге мурат этилди.

КъМР-ни Курортта эмда туризм министрствосуну шартларына кер, быйтыр Къабарты-Малкыарда 552-мингден аслам адам солугуанды. Ападан 19 мингден артыгы тыш кыраллагы. 2017 жыл бла тенгештиргенде, ол 15 процентге кёлдө. Бирини жылда, кыонакыланы асламысы Минги тауну тийресинде солугуандыла. Быйтыр туризмден битеу да 3,5 миллиард сом хайыр тюшюрюлдиди.

Сөз саяла айткысы, «Халкыла аралы кооперация эмда экспорт» миллет проектти мураты - 2024 жылга жумушларыны промышленностьне бла эл мюлкю эмда битеуиу или продуктну экспорт кюлюшерин 20 процентте, башка товарланы ая 85 процентте кбейтиргиде. Сулай айтканды, ол 250 миллиард сомга жетерикди. Проектти бардыры ючюн бир триллион сом бөлөрге тошоркиди. Анга «Промышленный экспорт», «Агро-промышленностьну продукциясыны экспорт», «Халкыла аралы сатыуу логистика», «Экспорт услуг» эм «Халкыла аралы кооперацияны бла экспортну система халда айнытуу» деген проектте киредиле.

МАГОМЕТЛАНЫ Сулейман.

Коллегия

Къярмашканыларына - бийшк багза

Роспотребнадзорду Къабарты-Малкыарда Управлениыны бу конде бардырылган коллегиясында ведомствону быйлыны биринчи жарымында ишнини эсеплери чыгарылгандыла эмда келир айгыла бочорлары белгиленгендиде.

Сагынынган тамала бла байламлы управлениыны башчысыны болушукчысу **Сусана Бештоева**, санитар эмда эпидемиология надзор, хайырлануучулары эркинликлерин кыоруулуу бөлөмлени таматалары **Луиза Какаева**, **Мадина Хацукова** эм **Сакина Семенова** кысыа билдиреу этгендиде. Ведомствону Гиגיעна эмда эпидемиология арасыны баш врачы **Римма Нахушева**, Къабарты-Малкыарды эмингагы кыажуа станциясыны эмда Дезинфекция араны таматалары **Александр Власов** бла **Юлия Каблахова** да тийиши информация бергендиде.

Жыйылында айтылганыча, жукьган аурууладан сакланыууга, вакцинацияга, аш-азыккыны, таза сууну качествагына эмда кюрккыусу болууларына, сабийлени эмда акылыбалык болмаганы, урунган адамлары да саулуукларыны сакылаууга, хайырланычулары эркинликлерин кыоруулаууга, надзор ишнини мардасындан оздурмай бардырыууга бу кезиуде, не замандача, энчи магьана берилгендиде.

Саулай айтканды, Управлениыны быйлы биринчи алты айны ичинде ишине иги багга берилгендиде. Ызы бла жылы акырына дер ише бек да неге сакь болууга керекисини, борчланы эмда тамамланырык жумушланы юсюнден сёлөшкөнди.

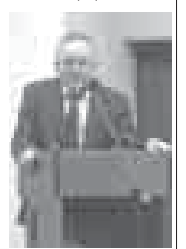
ОМАРЛАНЫ Мурат
хазырлаганды.

Конференция

Белгиле стоматологла бир бирге сынауларын айткандыла

«Синдика» кьонакь юйде бу конде битеу-урссей илиму-практика конференция болганды. Анда сёз сабийлени тишлерине багытуу шёндөгю кыйматлы амалларыны юсюнден барганды. Аны КъМР-ни Саулуук сакылуу министрствосу, Къабарты-Малкыар кырал университет, хирург **Юрий Васильев**, Москвада М.Ф. Владимирский аты институтда кафедраны таматасы, медицина илимуланы кандидаты **Мария Егорова**.

Конференцияны КъМР-ни стоматология эмда жакь-бет институту директору, медицина имулану доктору, РФ-ни

Мустафаланы Магомед.

«Синдик» медицина арыя республикада тишлеге багыт биринчи сабий врач **Т.Х.Тхагаллиев**ни хурметине кырууганды.

Кенгеше кыралда атлары кенг белгиле специалистле келгендиде. Ол санда РФ-ни Саулуук сакылуу министрствосуну Сабий стоматология институтуу бөлөмюно таматасы **Мария Королёноква**, Москвада жакь-бет хирургия эм стоматология институтуу илиму кыуулукчысу, медицина имулану доктору **Мария Рахманова**, алим **Анна Побережная**, медицина имулану кансыйлы врачы, профессор **Мустафаланы Магомед** ахчанды. Ол келгенге жорек ырызлыктын билдиргенди, бу тобешуу сяз докторлагыа, сынаулаууга да хайыры болуугуна ийнанганын айтканды. «Сабий стоматология шёндөгю жетишимле бла ишлеуу, сёзюк, кимге да магьаналды», - дегенди ол.

Медицина имулану доктору **Мария Коваленкова** ая быйлы конференция республикада биринчи кере бардырылганын эмда ол белгиле специалистлени сынауларында бир бирге башлаууны дедиди.

ХОПАЛЛАНЫ Марзипат.
Суратланы автор алпанды.

РЕДАКЦИЯГЫА ПЬСЬМО

Бир журттуларуларыбызны жашаулары кыалай кыуралгъан болур?

Жигерлик

Урунуда, илмуда, окууда не да жашаууна башха турлюксондо болса да, биринчи колго кырготжогон биринчилик кыалады, аны аты кыгге дери айтылгъанлай турду...

Малкыарда тууганды.

Уста парашютчу Эмда мараучу

Атасын 1919 жылда акъ аскерле илишанга салып олтургенди. Кен бармай анасы Цораланы Салихат да ауушды, беш сабий екюс кыалады...

ленди. Бир аздан кызын кыргорегиде «Парашютист СССР» деген белги бла бирге «Воршюловский стрелок» деген значок да жылтырды...

Кызын андан ары кызын жолуну юсонди айтканды, Огъары Малкыарда сабийленди ол кызын бергенденди...

Андан кыйтхандан сора уа устазлык ишин бардыргъанды. Огъары Жемталада эл Советни председатели да болуп ишгенди...

Юйорюню юсонден айтканды, баш иеси Моттайлыны Мустафа баш сабийленди, Валентина уа медресада. Бюгонюкде да ишин бардырды...

Чегем аузда

Төрели маршрут бла - Нальчикни, Холамины юсю бла - биз, төрт адам болуп, атыда жол башчысы бла бирге Чегем элине келгенбиз...

Чегем элине келгенде, жашуа эгерге былайдан тал жер тапкан кындагы бла тарда теңизден 5163 футун бийликке Чегем, Зылыгъа кылачла кыра, былайыда, баам, христиалин жашагъандыла...

Чегем элине келгенде, жашуа эгерге былайдан тал жер тапкан кындагы бла тарда теңизден 5163 футун бийликке Чегем, Зылыгъа кылачла кыра, былайыда, баам, христиалин жашагъандыла...

Жолоучуну дефтеринден

1896 жылда Владикавказда алгъа «Кавказ» газетде, узы бла энчи кытапчык болуп, Кавказны тизген этнограф, юрист, жаркыландыруучу, профессор Башир Далгатын (Далгат) «Чегем чырачлагы жолоучулук» деген аты бла очерги чыккынды.

Жолоучуну дефтеринден

1896 жылда Владикавказда алгъа «Кавказ» газетде, узы бла энчи кытапчык болуп, Кавказны тизген этнограф, юрист, жаркыландыруучу, профессор Башир Далгатын (Далгат) «Чегем чырачлагы жолоучулук» деген аты бла очерги чыккынды.

Жолоучуну дефтеринден 1896 жылда Владикавказда алгъа «Кавказ» газетде, узы бла энчи кытапчык болуп, Кавказны тизген этнограф, юрист, жаркыландыруучу, профессор Башир Далгатын (Далгат) «Чегем чырачлагы жолоучулук» деген аты бла очерги чыккынды.

Табийгат не сур болса да, таулада жарлыга жокъдула

Тауруда айтылганга кыра, малкыарлыла бери Малкадан, ары уа ала Малдардан келгенди. Тау тарлагы уа XIV ёмюрге Тамерландын дунни жокъ этип келген аскеринден куулганда кырачланды...

Табийгат не сур болса да, таулада жарлыга жокъдула

Тауруда айтылганга кыра, малкыарлыла бери Малкадан, ары уа ала Малдардан келгенди. Тау тарлагы уа XIV ёмюрге Тамерландын дунни жокъ этип келген аскеринден куулганда кырачланды...

Тауруда айтылганга кыра, малкыарлыла бери Малкадан, ары уа ала Малдардан келгенди. Тау тарлагы уа XIV ёмюрге Тамерландын дунни жокъ этип келген аскеринден куулганда кырачланды...

Окшоноччо жерде Орусбийлары турадыла

Окшоноччо жерде Орусбийлары турадыла (112, 207 деюстия жер, 2180 адам); Тюркюнчо жерини Холам (1828 адам); ахарында уа Бызынгы (1045 адам); Холамын бла Бызынгы жери биргенде 52, 032 деюстия болады...

Окшоноччо жерде Орусбийлары турадыла

Окшоноччо жерде Орусбийлары турадыла (112, 207 деюстия жер, 2180 адам); Тюркюнчо жерини Холам (1828 адам); ахарында уа Бызынгы (1045 адам); Холамын бла Бызынгы жери биргенде 52, 032 деюстия болады...

Окшоноччо жерде Орусбийлары турадыла (112, 207 деюстия жер, 2180 адам); Тюркюнчо жерини Холам (1828 адам); ахарында уа Бызынгы (1045 адам); Холамын бла Бызынгы жери биргенде 52, 032 деюстия болады...

Уста парашютчу Эмда мараучу

Уста парашютчу Эмда мараучу 1919 жылда акъ аскерле илишанга салып олтургенди. Кен бармай анасы Цораланы Салихат да ауушды...

Уста парашютчу Эмда мараучу

Уста парашютчу Эмда мараучу 1919 жылда акъ аскерле илишанга салып олтургенди. Кен бармай анасы Цораланы Салихат да ауушды...

Уста парашютчу Эмда мараучу 1919 жылда акъ аскерле илишанга салып олтургенди. Кен бармай анасы Цораланы Салихат да ауушды...

Уста парашютчу Эмда мараучу

Уста парашютчу Эмда мараучу 1919 жылда акъ аскерле илишанга салып олтургенди. Кен бармай анасы Цораланы Салихат да ауушды...

Саулык

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу?

Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды. Алмиленди хантыла аралы кыоуу...

Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды. Алмиленди хантыла аралы кыоуу...

Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды. Алмиленди хантыла аралы кыоуу...

Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды. Алмиленди хантыла аралы кыоуу...

Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды. Алмиленди хантыла аралы кыоуу...

Саулык

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Саулык

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Саулык

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Хант туз шекерден эсе да кыоркыулуумдуу? Алгъаркыла «Лансет» деген даражалы медицина журнал аш-азык бла саулыкны байламлыклары юсонден улу тунтуну эселерин басмалагъанды...

Эски сурат

ОГЪУРЛУ ЫЗ КЪОЙГАНДЫЛА

Бу сураттагы адамла ал тизгинде солдан онгунга бешинчи бла алтынчы жашла Залийханлы Клим бла Ботталан Борисди. Къалганла Кенделенен Улуу Ага журт урушка кытайшан аксыбаланы бир къаумула. Бусга элде алачы бири да сау тойлоодо, жанетти болушлу.

Хар бири жашауда огурлу ыз къойганды. Ол а ызырандан келгенге улуу жашуа дерсиди, тарых жолочулукчу.

Бу тулуу кишинле бир жангызыны юсюнден учкара сёз айтырча тойлоодо. Мен кыгынчлоктон кытайшан сора элде алачы биргеринере жашаганла, огурлу да, алгя келгендерден да сөзлерине тынгалаганла, ишимде, жашаумда ала айтанчы этенме, жангилмаганла. Орта школду директор болуп кеп жылдыла ишлегенимде, арда элге тамактагы этенгенимде да тапанма аладан болушлук.

ОТАРЛАНЫ Магомед.
Кенделен эл.

Солдан онгига: ал тизгинде - Диналаны Хусей, Мусукаланы Мажи, Дебеланы Махмут, Къахарманлы Алий, ол элде сазынгылы эки жашы онг жанында олтурганла Отарлы Махмут бла Кудайлыны Шамсудин, Ботталаны Мустафа, Жетеланы Исмаиль, Атырзаланы Магомед, Мырзаланы Адыхан, жинчи тизгинде - Тамгаланы Жабир, Чойайлы Мухамат, Черкеланы Иадис, Ораклыны Хамит, Къазылы Жабирал, Байсолтанлы Азрет, Балыаланы Мухамат, Жашканы Маскуд, Батырболаны Хамит, Халаны Хамит, Залийханлы Хизир, Ботталаны Якуб, Батырбийаны Мухутдин, Черкеланы Мухамат.

ХЫСАПЛА ЧЫГЪАРЫ

Таукелликни, чыдамлыкны эмда магарымлыкны дерслери

Къабарты-Малкъарны Жарыкландыруу, илму эмда жаш тилоу ишлери жаны бла министрствонда «Къоркъусулукчу школуну 2019» билим беруну проектни эзелери чыгарышкан эмда ол бардырлык кезинде айырылы болганын кыуанчы халда саугалагандыла. Анга жаш тило клубланы, Орус география обществону (РГО) регион бълмонхрини келечилери эм тыш кыралладан кыонаккъа кыатышандыла.

Жыйылганы министрствону жаш тилоуну ишлери жаны бла управленийсыны таматасы Ахмед республикада биринчи кере бардырылганын чертип, аны толтуруучу кыйын салгын адамла обществону

рызылык кыгытлары бла саугалаанырыктары белгилегенди.

Проекти башчысы **Мокъаланы Теңгиз** а республикада бу ишни тамаларга болушханга ыразылыгын билдиргенди. Аны айтканына кере, «Къоркъусулукчу школуну 2019» проектин РГО-ну «Алтар» жаш тило клубу Россияни къуатарчуларыны оюубун республикада бълмонхон, Курортла эм туризм министрствонун болушугу бла 2017 жылдан бери бардырады. Бытыр а он Орус география обществонун гранты да кытайшанды.

«Къоркъусулукчу школуну» чеклеринде 1 июндан башлап 23 июльга дерси Россияни 8 регионундан, жууккадагы тыш кыралладан 50-ден аслам адам, ол санда

рызылык кыгытлары бла саугалаанырыктары белгилегенди. Проекти башчысы **Мокъаланы Теңгиз** а республикада бу ишни тамаларга болушханга ыразылыгын билдиргенди. Аны айтканына кере, «Къоркъусулукчу школуну 2019» проектин РГО-ну «Алтар» жаш тило клубу Россияни къуатарчуларыны оюубун республикада бълмонхон, Курортла эм туризм министрствонун болушугу бла 2017 жылдан бери бардырады. Бытыр а он Орус география обществонун гранты да кытайшанды.

«Къоркъусулукчу школуну» чеклеринде 1 июндан башлап 23 июльга дерси Россияни 8 регионундан, жууккадагы тыш кыралладан 50-ден аслам адам, ол санда

окуучула бла студентле да, туризм эм алынгынчы жаны бла теория билим алгандыла, аны практикада сынагандыла, арапча келгинчи дере биринчи медицина болушлукну этерге, эчи снаряжение бла ишлерге юйренгенди. Ала Ара Кавказыны тауларына, Чегем эм Бызынгы ауулга баргандыла, палаткада жашагандыла, жолочулукта чыгышандыла, къалага ергенди, республиканы кеп ару жерлерине болгандыла, миллет ашаркыла бла сыйлангандыла, халкларыбызны адет-төрелери, турмушлары бла шагърейленгенди.

Жаш адамла бу Россияни МЧС-ини Элбрус бийик-тау изилуе-кытайш

болгандыла, парралналада учандыла, бурунгу кешенелени бергенди. Бызынгы аууда а алачы кыалага ерлеу, Мижирги тарга бла Баш Кавказ Хребетини эм узун Бызынгы чыранына жолочулук сактагандыла.

Проекте кытайшан Москвадан **Андрей Бишкочко** айтанга кере, эки ыйыкны аруу табылгытаду туру алачы кеп жарсыларын селейтир

руу отрядыны эм иги къуатарчулары - туризм эм алынгынчы жаны бла специалисте ишлегенди. Сөз ючюн, Бызынгыда чыранга барганды мастер-классы белгити алынгынч, къуатарчу **Акхайланы Азнаур** кергизгенди, биринчи классы къуатарчу **Киштиканы Мазан** а биринчи медицина болушлукну этерге юйретгенди.

Чегем аууда жаш адамла виадеррата маршурт бла баргандыла, Къулыланы тукуму юйлеринде

генди. «Биз башка-башка жерлерден келгенбизге кырамай, арабызда шуклык тарк къуралганды. Эки ыйыкны аруу табылгытыны коюунда туру а кеп жарсыларыбызны селейтирди», - дегенди ол. Краснодар крайдан **Татьяна Мерченко** уа Къабарты-Малкъарны жомаклы табылгыты, севирлик, огурлу адамлары аны сонинден кетмесликтерин билдиргенди.

КУЛЬЧАЛАНЫ Зульфия.

Женгил атлетика

Жерлешибиз – Россияни чемпиону

Чебоксарыде Россияни чемпионатында Прохладненден спортчу Михаил Акименко биринчи жерни алганды. Ол, 2 метр 33 сантиметр бийикликте секирип, дуняда эм ашы керюмдоно къайтарганды. Аны тренерле Г.Н. Филатов, А.О. Артамонов бла Е.П. Загарукоко юйретгенди.

Михаил 2013 жылда Европаны юниорларны араларында бардырылган чемпионатында

доммакъ, экинчи жыл а, аллай дуняа эришуулде 2,24 метрге секирип, алтынчы жерде кытайшан 2014 жылда анга Россияни спортуну устаны деген ат берилгенди, бютюноккоде ол кыралыбызны ара шахарында жашайды, эришуулге «Москваны жашлыгы» деген олимпиада резервни сабийжаш тило спорт школун атындан кытайшды.

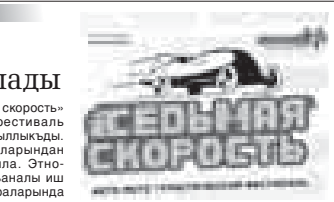
ТЕММОНАНЫ Зульфия.

Фестиваль

Программа байды, тамашады

Туризм жаны бла «Седмаяя скорость» деген ючюнчо авто-мото фестиваль Къабарты-Малкъарда бардырылганды. Анга СКФО-ну битеу регионларындан кыонаккъа кыатышрыкъдыла. Этно-туризм жаны бла ол эм маганалы иш боллукду, жаш адамланы араларында автомобиль бла мотоцикл къымындагуну айналыуга себеллик этеркиди, авто-туризмни жаны терлюсе – караваннинг бла шагърейлендиридик.

Фестивальны программасына округу авто-мото клубларны презентациялары, регионун ашларын эм чыгарылган продукциясын кергизтуу киредиле. Анга кытайшханла туризм жаны бла жетишмилли специалисте бла тобеширкиди авто-мото техниканы кермюнчоне барлыккъа, белгилли виджейлине эм этнокъаумланы кыатышлары бла къуралган концертге кыарыкъдыла.

Фестивальны Къабарты-Малкъарны Авто-мото спортдан федерациясы Жаш тилоуну ишлери жаны бла федерал агентствону, Къырал Дуаманы физкультура, спорт, туризм эм жаш тилоуну ишлери жаны бла комитетинде эскерти советни Россияде автотуризмни айнытуу жаны бла ишчи къауумуну, республиканы власть органдарны себелликтери бла кырады. Ол 16 августа Нальчикде боллукду.

ХАБИБУЛЛАХЛАНЫ Зульфия.

Право

Къыйын салмай байыкъланар умутлары юзюлгенди

РФ-ни Следствие комитетини КъМР-де следствие управленийсыны Черк раёнында бълмонхон Пойсанов жер-жерли самоуправленийны депутатына уголовный иш ахланды. Ол РФ-ни УК-сыны 159-чу статьясыны 4-чо кеесинде (къауум адам бла бирге улуу хыйалыкъ этиу) эмда 292-чи статьясыны 1-чи кеесинде (къулугурауу къуралыну) кергизтуген аманлык этгенине ишчилке терленеди.

Следствие тохтадыргынанга кере, ол адам «Урванский пишекомбинат» ООО-ну уредителни эмда оюночуу, жер-жерли самоуправленийны депутаты тургана, алдау бла федерал бюджетни ахчасын кымар умут этгенди.

Муратына жетер ючюн таныш тишериуну болушугуу бла районода жашаган 47 адамдан, бир тюрлик кыйылмай кел ахча кюлү боллукбуз деп, терилтип, аманлык къауум кыраганды, алачы хар бирине жумуш да бирге уанды.

Сора иш хакъ алганында оюонден жалганан справкала эттирип, алачы урууну киталчыларына «Урванский пишекомбинат» ООО-ну ишчилеринча жазганды. Арта ол жалган документле Черк райоуну Урууну, иш бла жалчытуу эмда социал къоруулау арасына берилгенди. Алачы кер аманлыккъа лага 1 792 644 сом этюроленди.

Федерал бюджетден ах-

чаны законсуз алган 47 адамны эмда терленген депутатына уголовный ишлери биркидригенди. Тинтуле алыкъа бара туралыа эмда Урууну, иш бла жалчытуу эмда социал къоруулау араны бла жалган документле жарадырып берген «Урванский пишекомбинат» ООО-ну да право жаны бла буукъыкълары тохтадырылганды.

Уголовный иш ачагъа сылтау берген материаланы ФСБ-ны КъМР-де Управленийсыны, КъМР-де МВД-ны бълмонхрини къулугуучулары жыйындырагандыла, деп билдиреди РФ-ни Следствие комитетини КъМР-де следствие Управленийсиндан.

УФСИН

Ачыкъ эм ангалашыулу

КъМР-де УФСИН-ни таматасы Аслан Пиханы УФСИН-де адамны эркинликтерин саклау жаны бла болушлукчуу Текаланы Рита Жамауат-къарауучу комиссияны эмда Управленийны Жамауат советини членлери Аусер Бирмамитов эмда Анзор Саидов бла бирге «Тююнлык селишюн» эмда эчи соорулга кере приёмууда бардыргандыла.

Ол кюн эки тишериуу

Келгенди. Ала болжалдан алгачу эркингге чыгыну юсюнден селешгенди. Аслан Пиханы алачы хар бирини айхананы улуу эс буруп тынгылганды, ала бла байламлы материалла тынгылы кыраганды, сооруларына жууапла бергенди. РФ-ни Уголовный кодексини 79-чу статьясында тутмакъта тохтадырылган болжалдан алгачу чыгынуу юсюнден не жанына, колониячыла бош заманларын къалай оздурганына кыаралганды. Алайда да, эсептеге кере «Усталыгы бла айырма» деген деген ата 1-чи номерли отряд тийишли болмуш. Кёюнчо кубок да алачы берилгенди.

Эришуле кыаты нызамда турмаганы арала-

зылганын ангалтаганды. Тутулуп турганыны жуууклары бла былай тобешиле УФСИН-де хар ай сайын бардыргыларнын белгиленады. Андан сора да, Управленийны таматасы хар баш кон приём бардырланы эмда ведомствону иш бла байламлы соорулга жууапла береди, деп билдиреди бизге КъМР-де УФСИН-ни пресслужбасындан.

Люба АДЖИЛОВА.

Хант туз шекерден эсе да къоркъуулумуду?

Ахыры. Аллы 3-чо бетдеди.

Бал тузун кеп ашап турса уа, инсулинни чыгаруу механизм къарыуулганды. Анга метаболлический шуклык дедиле, ол а диабетни 2-чи тюрлюсюне келтиреди. Бу ару а келени кергенлерин, бюректени ишулериуну бузады, къан уюшуланы, тромбоблебитени эм башка саулукчуруланы чыгарыды. Эсепде не инфаркт, не инсульт болушга болды.

Тюрлю-тюрлю аруулдан ауушханланы санында диабетни 2-чи тюрлюсюнден елгенлени елмечи ючюнчо жерни алады. Былай алып айтаганда, къан углеводданы кеп ашагандан башлап бал тузлары къебейип, семирип ауушханландыла, аспамкысында теру углеводданы, бек биринчиден, бал тузун. Саны-быз-чаркъыбыз, бал туздан сора да,

глокозаны башха углеводладан чыгарырга болды.

ДАУЛАШЛЫ КЕЗИЛЕ

- Бу тинтууну бардырылуу халына уа сорунла бардыла, - деп белгиледи Зинаида Медеведова. Сөз ючюн, къуралгын тизмени мурдоору къарап оюзюн турудан чыкыган эсепледиле. Тюзюноклери бла ала дайым контроль бардырчы тинтуиледен арха къаладыла.

Андан сора да, «Ланцетде» жыл санлары 25-ден атылганын керюмдиолерине кыарылганды. Бал тузлары кеп болгын продуктланы хаталыклары уа сабилеге бла ачыбалыкъ болмаганыла уулуракды. Сабийликде чыкыган семирлик къаууму элесий бузуккъыла жашауну узунна саклынадыла эмда эрте окучуна сакталыкъта келтирирге боладыла. Башха даулаш

жерде ла бардыла мында.

- **Алай эсе, сора бу анализни эзелери кыалай бирге тюздоле** -

- Кем жерчилери бардыла алачы, саулай айтаганда, анализ бу жаны бла баш тамалланы кергизтеди. Алай тюрлю-тюрлю затланы да эсе алырга тийишледи. Сөз ючюн, бир пироженое бал туз 25 грамм.

Аш-азыгында халатла

1. Хант тузун юкюлбю.
2. Тышпору орталыгынча кыкыкылымдан продуктланы жетимегени.
3. Жемшиленни азлыгы.
4. Къозлоны бла чёллеуени азлыклары.
5. Тохто келгенни азлыгы.
6. Теңиз продуктудан омега-3 дегенин жетимегени.
7. Клетчатканы азлыгы.
8. Полиненсыщенный жуну кислоталаны азлыклары.
9. Куудору битимилени жетимегени.
10. Трансжуну аспамлыклары.
11. Кольчыйин жетимегени.
12. Татын суулуны аспамлыклары.
13. Жарашдырлы этни кёллоно.
14. Сютно азлыгы.
15. Кызын этни кёллоно. («Ланцет» журналда басылганын керюмюдеге кере)

болушга боллукду, биринде уа - 70 грамм. Анкетта уа «бир пирожено» деп жазылганды. Алай бол бал тузун эм аны хыйранлыла бла байламлы тюз керюмюлени чыгаргын кеп кыйынды.

Александр СЛАВУЦКИЙ.
«Комсомольская правда» газет.

УЧРЕДИТЕЛЪЕ: КЪАБАРТЫ-МАЛКЪАР РЕСПУБЛИКАНЫ ПАРЛАМЕНТИ БЛА ПРАВИТЕЛЪВСТВОСУ

Баш редактор АТТАЛАНЫ Жамал	ТЕЛЕФОНЫ: Редактору примчаны - 42-63-01. Баш редактору орунбасарлары - 42-38-21, 40-04-82. Жууалы секретары - 42-66-85. Секретарь - 40-93-62, Корреспондент - 42-63-52.	Редакция авторла бла кыгызат журогимейди. Клоз жазмадагы реченин этилмейди эм ала артка кытарылмайдыла.	Газетти басмагъа «КъМР-Мелна» ГКУ-ну комьютер службасы хазыр этгенди.	Номерге графике кере 19.00 сагызда клоз салынады. 20.00 сагызда клоз салынганды.
РЕДАКЦИЈАНЫ: ТЕКУЛЯНЫ Хауа (баш редактору орунбасары) ЖАНУРАЗАНЫ Нажабог (баш редактору орунбасары), ТОКЪУЛАНЫ Борце (жууалы секретары), ТРАМЛАНЫ Зуура, МУСУКАЛАНЫ Сакнат, ТИКАЛАНЫ Фатима, УБАШЛАНЫ Мурат.	РЕДАКЦИЈАНЫ БЕЛОМТЕРИ: Поштита эм право - 42-24-02, 42-67-68. Экономика - 42-66-73. Културла - 42-66-76. Социал ишле - 42-75-82, 40-59-18. Коррентла, туризм эм спорт - 40-39-93, 42-66-71. Окуучуула бла байламлакъла хозкетуу эм жазылуу - 42-37-94. Эчи корреспондент - 42-68-72. Операторла - 40-28-49, 42-39-65.	Газетге басылганын материалла атылгын оюмла рещаланы оюму бла кешимеге боллукдула. Алайда айтканын хар зат ючюн Россия Федерацияны Басмавы юсюнде законна тийишлеллик материаланы авторлары неслери жууулуныдыла.	Газетти «Тетраграф» ООО-ну типографиясына басылганында. Нальчик шахар, Ленин аты проспекте, 33.	ГАЗЕТНИ НОМЕРНИ ЧЫГАРЪБАЛА: Кулчаланы Зульфия - дежурный редактор, Кучукалы Сайбат, Кетегичиланы Зульфия - жууалы секретары орунбасарлары; Зезаланы Лида - (1,2-чи бет), Ахубекланы Жаншета - (3-чо бет), Балаланы Феруза - (4-чо бет) - корректорла.
		Редакция авторлардан 400 газет тизгенди (машина бла жазылган 5-6 бет) кепино алайды.	Газетни неслерне тапшыруу ючюн КъМР-ни почта сувказы фестивалын Управленийны жууалды. Телефонла: 76-01-21	ЗАКАЗЪЛА: Пиражы 1442 экз. Заказ № 694 Багысыз 10 сомду.
		Газет басмавы эм аспамлы информацияны эркинликтерин керюмюлеге 2016 августта 19 декабрде регистратура этиленди.	Газетти роинишга салгу ючюн КъМР-ни «Роснефт» акционер общество жууалды. Телефон - 42-69-34	электрон почта: elbor_50@mail.ru
		Газет басмавы эм аспамлы информацияны эркинликтерин керюмюлеге 2016 августта 19 декабрде регистратура этиленди.	Газет ыйыкълакъ юч кере чыгылды - геумюр, отряд, шабат коюлсе.	